

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Журавльова Т.О.

к.е.н., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Мамуненко М.С.

студентка 2 (ск) курсу,

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

На сьогоднішній день в Україні розподіл податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами є таким, що не лише не сприяє самодостатності органів місцевої влади та фінансовій незалежності від держави, а й відбувається надмірне вилучення з регіонів податкових надходжень у вигляді податку з прибутку, ПДВ, акцизного збору до державного бюджету та, як наслідок, – існує необхідність здійснення трансфертного регулювання [1].

Формування доходів місцевих бюджетів та пошук резервів їх збільшення є надзвичайно актуальним в умовах розширення повноважень органів місцевого самоврядування. Вплив місцевих бюджетів на соціальні та економічні процеси суспільства забезпечують їх роль в якості фіскального інструменту органів місцевого самоврядування з метою економічного зростання територіальних громад й адміністративно-територіальних утворень, а також засобу соціального захисту населення [2].

Аналіз звітності та структури доходів місцевого бюджету на прикладі місцевого бюджету Біляївського району приведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Виконання дохідної частини місцевого бюджету Біляївського району, в тис.грн

Показник	Виконання 2016 рік	Виконання 2017 рік	Відхилення, %
Податкові надходження:	94973,3	154784,9	+62,98
ПДФО	64330,8	112880,2	+75,5
Податок на прибуток	151,3	370,5	+144,88
Єдиний податок	30491,2	41534,2	+36,22
Неподаткові надходження	318,0	378,4	+18,99
Власні доходи	267546,4	388131,1	+45,07
Загалом доходів	967448,9	1002977,5	+3,67

Джерело: складено автором за даними звітності райфінуправління

Найбільш питому вагу в структурі доходів місцевих бюджетів займають податкові надходження. У 2017 році до місцевого бюджету надійшло 154784,9 тис. грн податкових надходжень, що на 62,98 % більше за минулий рік, а обсяг неподаткових надходжень місцевих бюджетів склав 378,4 тис.грн, що на 18,99 % більше за попередній рік.

У структурі неподаткових надходжень відмічається збільшення частки власних надходжень бюджетних установ та доходів від власності та підприємницької діяльності на 75161,6 тис грн у порівнянні з 2016 роком.

На сьогоднішній день найвагомішим за обсягом джерелом дохідної частини місцевих бюджетів, а саме – 45,6 % залишається податок на доходи фізичних осіб, попри переспрямування його значної частини до державного бюджету. Він відіграє значну фіскальну роль, але головною проблемою даного податку є те, що він не є нейтральним і соціально справедливим. Бідні верстви населення у структурі власних витрат сплачують значно більший обсяг коштів, ніж заможні. Це обумовлено тим, що для більшості громадян з невисокими статками єдиним джерелом доходу є зарплата.

За думкою експертів, з метою підвищення фіскальної ролі податків та зборів при формуванні дохідної бази місцевих бюджетів необхідно:

- Органам місцевого самоврядування спільно з контролюючими органами розробити план заходів, спрямованих на повну мобілізацію податків та зборів до місцевих бюджетів.
- Розробити графіки погашення податкового боргу та забезпечити контроль їхнього виконання.
- Проводити діючі заходи з контролю діяльності юридичних та фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, які порушують податкове законодавство [3].
- Диференціювати ставки ПДФО в залежності від суми заробітних плат.
- Удосконалити систему розподілу міжбюджетних трансфертів.

Отже, на сьогоднішній день основним джерелом зростання доходів місцевих бюджетів в Україні є податок на доходи фізичних осіб. Основною умовою для збільшення цього показника є збільшення заробітної плати, легалізація робочих місць та ліквідація тінізації доходів.

Також важливою статтею доходів місцевих бюджетів є орендна плата за землю. Але за недосконалістю законодавчої бази, постає питання про недонадходження грошових засобів в місцеві бюджети, через неможливість заключення та перезаключення договорів на землю, що знаходиться за межами населених пунктів.

Таким чином можна зробити висновок, що для посилення фінансової автономії місцевих органів влади перспективним напрямом дослідження є визначення шляхів збільшення фіскальної ролі місцевих податків і зборів та удосконалення законодавчої бази щодо стягнення орендної плати за користування землею за межами населеного пункту.

Література:

1. Венгер В. В. Фінанси : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 432 с.
2. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Одеса Атлант. 2010. 233 с.
3. Волохова І. С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні : монографія. Одеса : Атлант. 2014.